

Załącznik do Zarządzenia nr 1 Rektora PK z dnia 8 stycznia 2024 r.

Polityka Otwartego Dostępu Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki

PREAMBUŁA

Kierując się zasadami transparentności i pragnąc zapewnić wszystkim otwarty i nieograniczony dostęp do wiedzy, a także uwzględniając korzyści, jakie płyną z szerokiej współpracy i wymiany wiedzy, wprowadza się na Politechnice Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki niniejszą Politykę Otwartego Dostępu.

§ 1

W Polityce Otwartego Dostępu, zwanej dalej „Polityką”, przyjmuje się następujące definicje pojęć:

- 1) „publikacje”:
 - a) publikacje w czasopismach naukowych,
 - b) publikacje w recenzowanych materiałach z konferencji,
 - c) monografie naukowe oraz rozdziały w monografiach naukowych,
 - d) rozprawy doktorskie,
- 2) „złota droga” – publikowanie w otwartych czasopismach i książkach naukowych,
- 3) „zielona droga” – deponowanie w repozytorium,
- 4) „repozytorium” – narzędzie informatyczne służące do deponowania, przechowywania i udostępniania w Internecie dorobku naukowego instytucji naukowej lub określonych dziedzin nauki, służące do deponowania publikacji,
- 5) „dane badawcze” – cyfrowe i niecyfrowe dane zbierane, przetwarzane, pozyskane lub wytwarzane w ramach badań naukowych lub prac rozwojowych, w formie np. dokumentów, arkuszy kalkulacyjnych, zeszytów terenowych lub laboratoryjnych, kwestionariuszy, nagrań dźwięku/dźwięku i obrazu, transkryptów, fotografii, filmów, plików danych, okazów, próbek, artefaktów, zbiorów wyjść cyfrowych, baz danych, modeli, algorytmów, aplikacji, przepływów pracy, metodologii, standardowych procedur i protokołów,
- 6) RODBUK – Repozytorium Otwartych Danych Badawczych Uczelni Krakowskich – narzędzie informatyczne służące do deponowania, przechowywania i udostępniania w Internecie danych badawczych wytworzonych, zebranych lub opisanych w trakcie prowadzenia badań

naukowych ze wszystkich dziedzin nauki reprezentowanych przez pracowników, doktorantów i studentów PK,

- 7) zasady FAIR – zasady określające sposób właściwego przygotowania, obsługiwania i pracy z danymi:

Findable – łatwe do odnalezienia i wyszukania przez ludzi, jak i programy komputerowe, każdy zbiór danych posiada unikalny identyfikator DOI, metadane oraz dane są agregowane w wyszukiwarkach danych badawczych;

Accessible – dostępne – zarówno deponowanie danych, jak i korzystanie jest bezpłatne, dane są dostępne dla wszystkich zgodnie z licencjami określonymi przez deponujących zbiory danych;

Interoperable – interoperacyjne – mogą być łączone z innymi zestawami danych dzięki zastosowaniu standardu Dublin Core do zapisu metadanych;

Reusable – możliwe do ponownego użytku – stosowanie zalecanych otwartych formatów do zapisu danych badawczych umożliwia ich ponowne wykorzystywanie.

§ 2

Niniejsza Polityka nie narusza obowiązków wynikających z Regulaminu zarządzania prawami autorskimi, prawami pokrewnymi, prawami własności przemysłowej oraz zasady komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych na Politechnice Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki, w szczególności zobowiązania twórców do rozpowszechniania utworów naukowych w sposób, który nie doprowadzi do pozbawienia ochrony prawnej innych rezultatów twórczych (tj. np. możliwości uzyskania patentu na wynalazek opisany w utworze).

§ 3

1. Niniejsza Polityka obowiązuje pracowników, doktorantów i studentów Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki a także inne osoby, z którymi Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki zawarła umowę przewidującą zastosowanie Polityki.
2. Polityka ma zastosowanie do publikacji i danych badawczych, w szczególności powstałych w wyniku finansowania ze środków publicznych, w których w afiliacji podano Politechnikę Krakowską im. Tadeusza Kościuszki.

§ 4

1. Autorzy zapewniają otwarty dostęp do publikacji poprzez publiczne udostępnienie tak, aby każdy mógł mieć do niej dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym oraz możliwość

nieodpłatnego i nieograniczonego technicznie korzystania z niej wraz z udzieleniem wolnej licencji Creative Commons, realizując zasadę równoległych dróg:

- 1) publikowanie w recenzowanych otwartych czasopismach i książkach naukowych (złota droga) i deponowanie ich w Repozytorium Politechniki Krakowskiej,
 - 2) zdeponowanie elektronicznej postaci ostatecznej wersji publikacji, ewentualnie wersji autorskiej lub wersji dopuszczonej przez politykę wydawcy (zielona droga) w Repozytorium Politechniki Krakowskiej.
2. Zasady przekazywania Publikacji do Repozytorium PK oraz sposób ich udostępniania określa Regulamin Repozytorium PK.
 3. Publiczne udostępnienie, o którym mowa w § 4 ust. 1, zapewnia się w możliwie najszybszym terminie od przyjęcia utworu do publikacji.
 4. Autorzy publikacji są w szczególności zobowiązani do dołożenia wszelkich starań w celu uzgodnienia realizacji zobowiązania wskazanego w § 4 ust. 1:
 - 1) z wydawcami oraz innymi użytkownikami publikacji (np. organizatorami konferencji naukowych), w tym do udzielania do publikacji licencji niewyłącznych, które nie zawierają postanowień ograniczających lub wyłączających możliwość wykonania zobowiązania wskazanego w § 4 ust. 1,
 - 2) ze współtwórcami publikacji (w przypadku utworów współautorskich) jak również z twórcami oryginałów (w przypadku utworów stanowiących opracowanie, np. tłumaczenie już istniejących publikacji).
 5. W przypadku gdy wykonanie zobowiązania wskazanego w § 4 ust. 1 nie jest możliwe, zobowiązanie to uważa się jednak za wykonane, jeśli autor publikacji poczyni i udokumentuje swoje starania do otwartego udostępniania publikacji.

§ 5

1. Twórcy danych badawczych zapewniają otwarty dostęp do danych wraz z powiązаныmi metadanymi, poprzez:
 - 1) opracowanie planu zarządzania danymi badawczymi określającego zasady zarządzania danymi w trakcie i po zakończeniu badań, precyzującego rodzaje danych zbieranych, przetwarzanych lub wytwarzanych w trakcie badań, określającego stosowane w odniesieniu

do danych metodologie i standardy, a także zasady udostępniania danych i ich długoterminową archiwizację;

- 2) aktualizację planu zarządzania danymi badawczymi w trakcie trwania badań, o ile zachodzi taka konieczność;
 - 3) zdeponowanie danych badawczych w RODBUK lub innym repozytorium danych badawczych spełniającym zasady określone w §1 pkt. 7 niniejszej Polityki.
2. Zasady przekazywania danych do RODBUK oraz sposób ich udostępniania określa Regulamin Repozytorium RODBUK.
 3. Dopuszcza się ograniczenie dostępu do danych badawczych w myśl zasady: „dostęp otwarty w największym możliwym zakresie, zamknięty tylko w koniecznym” (ang. as open as possible, as closed as necessary) w przypadku danych chronionych prawem, zasadami bezpieczeństwa lub zasadami etycznymi.
 4. Opisy danych badawczych (metadane), niezależnie od ograniczeń prawnych lub etycznych, powinny być zawsze udostępnione w sposób otwarty, bez żadnych restrykcji dostępu.
 5. Dane badawcze powinny być udostępniane najszybciej jak to możliwe. W przypadku danych badawczych będących podstawą publikacji naukowej oznacza to udostępnienie nie później niż w chwili ukazania się publikacji naukowej.

§ 6

Czasopisma naukowe wydawane przez Politechnikę Krakowską lub jej jednostki powinny być publikowane w modelu otwartego dostępu z zastosowaniem wolnych licencji Creative Commons.

§ 7

1. Rektor PK wyznacza Koordynatora do Spraw Otwartego Dostępu na Politechnice Krakowskiej.
2. Do zadań Koordynatora do Spraw Otwartego Dostępu należy:
 - 1) koordynacja prac związanych z tworzeniem, utrzymaniem i rozwojem infrastruktury otwartego dostępu na Politechnice Krakowskiej im. T. Kościuszki,
 - 2) doradztwo w zakresie najlepszych praktyk zgodnych z Polityką,
 - 3) edukacja adresatów Polityki w zakresie otwartego dostępu do publikacji i danych badawczych,
 - 4) monitorowanie realizacji Polityki oraz raportowanie, raz do roku, wyników Rektorowi PK,

- 5) publikowanie raportu z realizacji Polityki za poprzedni rok na stronie internetowej Politechniki Krakowskiej im. T. Kościuszki, nie później niż do końca pierwszego kwartału następnego roku.

§ 8

1. Bezpośredni przełożony nowo zatrudnionego pracownika PK jest zobowiązany do zapoznania go z Polityką Otwartego Dostępu na PK.
2. Pracownicy Politechniki Krakowskiej dokumentują działania podjęte w związku ze zobowiązaniami wynikającymi z Polityki, przechowują dokumentację i w razie potrzeby udostępniają ją.
3. Zasady określone w Polityce odnoszą się do publikacji powstałych po wejściu w życie niniejszej Polityki oraz do danych badawczych powstałych po aktualizacji POD w roku 2024.